

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

לקוטי שיחות

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל
שניאורסאהן

מליובאוויטש

ניצו"י

מתורגם ומעובד לפי השיחות של לקוטי שיחות חלק ט
(תרגום הפשי)

יוצא לאור על ידי
"מכון לוי יצחק"
כפר חב"ד ב'

שנת חמשת אלפים שבע מאות ושמונים לבריאה
שבעים שנה לנשיאת ב"ק אדמו"ר מלך המשיח

לזכות

הרה"ת ר' דובער מאיר בן חי' לאה שיחי' בערגער
לרגל יום ההולדת שלו, ביום כ"ג אלול
לאריכות ימים ושנים טובות עד ביאת גואל צדק
ומתוך בריאות הנכונה ולשנת ברכה והצלחה בגו"ר

*

נדפס ע"י זוגתו
מרת שירה צפורה תחי' בערגער

הי' שותף בהפצת עניני "משיח וגאולה"!!!
להקדשות ולפרטים נוספים:
טל.: 753-6844 (718) או 934-7095 (323)
אימייל: info@torah4blind.org

Be A Partner
In Spreading *Inyonei Moshiach U'geula!!!*
To Dedicate This Publication
In Honor Of Your Family Or A Loved Ones
For More Info. Call:
(718) 753-6844 or (323) 934-7095
or email: info@torah4blind.org

For this and other books on Moshiach & Geulah, go to:
<http://www.torah4blind.org>
TO DEDICATE AN ISSUE IN HONOR OF A LOVED ONE, CALL (323) 934-7095

הכתובת להשיג השיחות באינטרנט:
<http://www.torah4blind.org>

א. הקב"ה מברך חודש תשרי

אדמו"ר הזקן אומר, ששמע מרבו המגיד ממזריטש בשמו של הבעל-שם-טוב² את הטעם לכך שאין אומרים את ברכת חודש תשרי בשבת שלפני חודש זה, כפי שאומרים בשבת שלפני כל שאר החודשים¹, ואלה דבריו: "החודש השביעי שהוא החודש הראשון לחדשי השנה, הקב"ה בעצמו מברכו בשבת מברכים, שהוא השבת האחרון לחודש אלול, ובכות זה ישראל מברכים את החדשים י"א פעמים בשנה".

וממשיך הבעל-שם-טוב בדבריו מהי ברכתו של הקב"ה ב"שבת מברכים" של חודש תשרי: "כתיב אתם נצבים היום, דהיום קאי על ראש השנה³ שהוא יום הדין, וכמו שכתוב⁴ "יהי היום..." ותרגם "הזה יום דינא רבא", "ואתם נצבים" – קיימים ועומדים⁵, והיינו שזוכים בדין, ובשבת שלפני ראש השנה, שהוא השבת האחרון לחודש אלול קורין אז פרשת אתם נצבים⁶, דזהו ברכתו של הקדוש-ברוך-הוא, בשבת מברכים חודש השביעי שהוא המושבע והמשיבע⁷ ברוב טוב לכל ישראל על כל השנה".

ב. הברכה "נמשכת" ע"י ישראל

מכך מובן, שגם חודש תשרי, שאמנם, "הקדוש-ברוך-הוא בעצמו מברכו", אך גם ברכה זו "נמשכת" על ידי ישראל⁸, באמצעות

(1) להעיר לכללות המדובר לקמן – ששתי פעמים מברכים את החודש: בשבת שלפניו – בתורת מנהג* ובכללות, במוסף ר"ח – בברכה בשם ובפרטות.
(2) קובץ מכתבים לתהילים אהל יוסף יצחק – ע' 193 (אג"ק אדמו"ר הרי"צ ח"ג ע' תל). "היום יום" כה אלול.
(3) ראה פענח רוא ס"פ נצבים. לקו"ת ר"פ נצבים.
(4) איוב ב, א.
(5) ראה תנחומא ר"פ נצבים.
(6) תוספות מגילה לא, ס"ע"ב. שו"ע או"ח סתכ"ח, ס"ד. לקו"ת שם.
(7) ראה ויק"ר פכ"ט, ה. הערות לתניא ע' נח.
(8) ועפ"י יש לבאר ג"כ מה שתקנות כ"ק מו"ח אדמו"ר

(* וצ"ע מתי נזכר לראשונה מנהג זה ואם נתקבל בכ"מ.

קריאתם בתורה ב"שבת מברכים חודש השביעי" את פרשת אתם נצבים.

אך ההבדל הוא, שבחדשים האחרים באה הברכה בעצמה מישראל, שהם אומרים ומברכים "יחדשהו הקב"ה... לחיים ולשלום, לששון ולשמחה, לישועה ולנחמה..."⁹, ואילו בחודש תשרי, הברכה עצמה היא ברכתו של הקב"ה, אך כדי שברכתו של הקב"ה תרד ותהיה "נמשכת" למטה⁹, יש צורך בקריאת פרשת אתם נצבים על ידי ישראל.

ג. תשרי היה החודש הראשון

כדי להבין מדוע יש צורך גם בחודש תשרי בעבודתם של ישראל, למרות ש"הקדוש-ברוך-הוא בעצמו מברכו", יש לבאר תחילה את דבריו של הבעל-שם-טוב "החודש השביעי שהוא החודש הראשון לחדשי השנה..."¹⁰. שהרי, לכאורה: הביטוי "ראשון... לחדשי השנה" נאמר בתורה¹⁰ על חודש ניסן, ואילו חודש תשרי הוא "החודש השביעי" (כפי שמציין כאן הבעל-שם-טוב בעצמו), ומדוע, אפוא, הוא אומר "החודש השביעי" שהוא החודש הראשון לחדשי השנה?

בפשטות אפשר לומר, שבביטוי "הראשון לחדשי השנה" אין הכוונה להדגיש את "לחדשי השנה", אלא את המלה "השנה"¹¹, שלגביה אכן תשרי הוא הראשון, כנאמר במשנה¹² "באחד בתשרי ראש השנה לשנים", וגם בלשון הפסוק¹³ נקרא תשרי "ראשית השנה".

והבעל-שם-טוב מציין כאן שתשרי הוא "הראשון לחדשי השנה", כי בכך הוא מסביר

בנוגע לשבת מברכים – אמירת תהלים והתועדות הם גם בשבת שלפני ר"ה.
(9) גם יש לומר שזה נוגע להברכה עצמה, כדלקמן סי"ג.
(10) בא יב, ב.
(11) אף שבלשון הכתוב (בא שם) ההדגשה היא בלחודשי השנה (ראה ר"ה ז, א) – כי בכ"מ מצינו לשון אחד בכוננות שונות – ראה תוד"ה אדם (חולין סח, א. וצע"ק בתוד"ה אלימא קדושין מה, א) ובמקומות שהובאו ביד מלאכי כלל שעדי. שדי חמד כללים ל', צח.
(12) ריש מס' ר"ה.
(13) עקב יא, יב. וראה ר"ה ה, סע"א דקאי אתשרי.

לעילוי נשמת

ר' יהודה ב"ר צבי הירש ע"ה סטראל
נפטר בש"ק פ' נצבים, ז"ך אלול ה'תשס"ח
וזוגתו מרת טשארנא גיטל בת ר' יעקב ע"ה סטראל
נפטרה בליל ה' טבת ה'תשס"ו

ת. נ. צ. ב. ה.

*

נדפס ע"י בנם

הו"ח ר' שמואל זוגנתו מרת מלכה שיינדל
ומשפחתם שיחיו סטראל

לעילוי נשמת

ר' גדלי' חנוך ב"ר פינחס ע"ה סניידער
נפטר ביום כ"ד אדר שני ה'תשל"ח

ת. נ. צ. ב. ה.

ולזכות

זוגתו מרת חנה בת רייזל תחי' סניידער
לאורך ימים ושנים טובות עד ביאת
גואל צדק, ומתוך בריאות הנכונה

*

נדפס ע"י חתנם ובתם

הו"ח ר' שמואל זוגנתו מרת מלכה שיינדל
ומשפחתם שיחיו סטראל

ויה"ר – והוא העיקר – שכאו"א מאתנו יהי "שליח" לבשר לעצמו, לבני ביתו ולכל היהודים בסביבתו, כי "הנה זה בא"¹, "הנה אלוקינו זה גו' זה ה' קוינו לו"² (ב"פ זה³), והנה דוד מלכא משיחא, וכי אליהו הנביא כבר יום קודם ה' בטבריא⁴ ובישר אודות ביאת משיח צדקנו.

ויש לומר, דכיון שמשיח יכול לבוא בכל יום, "אחכה לו בכל יום שיבוא"⁵, ואליהו הנביא צריך לבשר יום קודם על ביאת המשיח – מגיע אליהו הנביא לטבריא בפועל ממש כל יום ומבשר על ביאת המשיח (במיוחד) לאלו שעומדים במעמד ומצב ד"אחכה לו בכל יום שיבוא" – גם לאלו שאין אומרים זאת בדיבור (כמנהג חב"ד)⁶, אלא חושבים ע"ז, ובפרט כאשר אומרים במזמור תהלים הידוע⁷ "מצאתי דוד עבדי בשמן קדשי משחתיו".

... ובזה ניתוסף הדגשה מיוחדת בשנה זו – הן מצד המזמור תהלים שבו אומרים "מצאתי דוד עבדי בשמן קדשי משחתיו", והן מצד השלימות דארבעים שנה שאז כבר "נתן ה' לכם לב לדעת ועינים לראות ואזנים לשמוע"⁸, ובפרט לאחרי שכבר נכנסו (ושבעה ימים) בשנת ה"א (ה'תנש"א), שנקראה (והופצה) ע"י בני ישראל בר"ת "אראנו נפלאות".

להביא את 770 הביתה!

כל מי שהיה ב-770 אי פעם, זוכר בודאי את שלל הקובצים והעלונים המחולקים בכל ליל שבת קודש כעת ניתן להשיג את חלקם ברשת האינטרנט, אצלך בבית! האתר מנוהל ע"י הרה"ת ר' יוסף-יצחק הלוי שגלוב וכתובתו: <http://www.moshiach.net/blind>
יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

לחודש ניסן. ומדוע אפוא, החודש שהקדוש-ברוך-הוא בעצמו מברך הוא דוקא תשרי, שמהותו היא אתערותא דלתתא?

ה. אתערותא דלעילא מדרגת "בכסא"

דבריו אלו של הבעל-שם-טוב, שאין אומרים את ברכת חודש תשרי מפני שהקב"ה בעצמו מברכו, נרמזים, ככל הענינים של פנימיות התורה, גם בנגלה שבתורה:

על פי תורת הנגלה, הסיבה לכך שאין אומרים את ברכת חודש תשרי היא: "דכתביב¹⁸ בכסא ליום חגנו"¹⁹.

ולכאורה, אין מובן: אילו היה ראש חודש תשרי שונה מכל ראשי החודשים בעצם הענין של ראש חודש, שככל החודשים האחרים היה ראש החודש בגלוי, ורק ראש חודש תשרי היה מכוסה, היה מקום לומר, שכיון שראש חודש תשרי הוא "בכסא", לכן אין מגלים אותו על ידי ברכת החודש בשבת שלפניו;

אך כיון שלכאורה אין קיים הבדל זה בין ר"ח תשרי לבין שאר ראשי החודשים, שהרי בכל ר"ח "החודש מתכסה", והמלה (והחידוש) "בכסא", שבפסוק (העוסק בר"ח תשרי), מתייחס ל"יום חגנו" – לחג החל ביום הראשון של תשרי, כנאמר בגמרא²⁰ "חג שהחודש מתכסה בו". ואם כך, מדוע נאמר שאין מברכים ברכת החודש, מפני שהחג – ראש השנה חל ביום "שהחודש מתכסה בו"?

ההסבר לכך הוא, שבסיבה "דכתיב בכסא ליום חגנו" נרמזים דבריו אלו של הבעל-שם-טוב: "ליום חגנו" נמשך מ"בכסא".

ה"המשכה" מלמעלה הבאה על ידי אתערותא דלתתא נובעת ממקום שאליו אין עבודת הנבראים יכולה להגיע. אך כאשר "הקדוש-ברוך-הוא בעצמו מברך" – אתערותא דלעילא מצד עצמה, הנעלית מאתערותא דלעילא שבאמצעות אתערותא דלתתא – אז ההשפעה היא מדרגת "בכסא", סתימא דכל סתימין.

מדוע את חודש תשרי "הקדוש-ברוך-הוא בעצמו מברכו": כיון שהוא "החודש הראשון לחדשי השנה", לפיכך הקדוש-ברוך-הוא בעצמו מברך את החודש הראשון, ובכוח זה מברכים ישראל את כל החדשים הבאים.

אך אין די בכך: כיון שמדובר כאן על ברכת החודש, אין חשיבות ל"ראש השנה לשנים", אלא חשוב כאן "ראש השנה לחדשים", וכיון ש"באחד בניסן ראש השנה לחדשים"¹⁴, לכן אם הקדוש-ברוך-הוא צריך לברך את החודש הראשון, ובכוח זה מברכים ישראל את החדשים הבאים, צריך הקדוש-ברוך-הוא לברך את חודש ניסן¹⁵?

מכך מובן, שהבעל-שם-טוב אכן מתכוון להדגיש את "ראשון לחדשי השנה", ש"הקב"ה בעצמו מברכו" דוקא את חודש תשרי, מפני שהוא היה "הראשון לחדשי השנה", כנאמר בתרגום יונתן¹⁶, שלפני ציווי הקב"ה "החודש הזה לכם", היה חודש תשרי "ירחא קדמאה".

אך אין מובן: הרי עתה חודש ניסן הוא "הראשון לחדשי השנה", ותשרי הוא השביעי, ומדוע תהיה ההתחלה ונתינת הכוח לברכת החדשים בחודש תשרי, מפני שהוא היה בעבר "ירחא קדמאה"?

ד. תשרי – אתערותא דלתתא

ההבדל בין חודש ניסן לבין חודש תשרי הוא, שניסן הוא זמן של אתערותא דלעילא (=התעוררות מלמעלה), ותשרי הוא זמן של אתערותא דלתתא¹⁷ (=התעוררות מלמטה).

לפי זה קשה עוד יותר מדוע החודש אשר "הקדוש-ברוך-הוא בעצמו מברכו" הוא דוקא תשרי ולא ניסן. שהרי, לכאורה: הענין ש"הקדוש-ברוך-הוא בעצמו מברכו" הוא אתערותא דלעילא, והוא קשור ומתאים יותר

14 ר"ח ז, רע"א. וראה שם (וש"ג) בנוגע לתשרי שנה שאין עמה חדשים.

15 ובפרט לפי המבואר לקמן (ס"ז) שברכת החודש היא בדוגמת קידוש החודש – שהרי הדין דקידוש החודש "כזה ראה וקדש" נאמר בר"ח ניסן.

16 מ"א ת, ב (וראה רד"ק שם) – הובא ונתבאר באוה"ת בא ע' רסח. ד"ה החודש ש"ת.

17 חז"ב קפו, א. אוה"ת שם ע' רסא. ד"ה החודש תרנ"ד (פ"ז) וש"ת (פ"ח). ועוד.

18 תהלים פא, ד.

19 מג"א או"ח ר"ס תין.

20 ר"ה ת, סע"א ואילך. וש"נ.

1. ישראל מקדשים חדשים בכוחו של הקב"ה

בדברי הבעל-שם-טוב שהוזכרו לעיל יש, בנוסף לסיבה לכך שישאל אינם מברכים את חודש תשרי כי "הקדוש-ברוך-הוא בעצמו מברכו", ענין נוסף,

שברכתם של ישראל את אחד עשר החדשים האחרים נובעת מכוח ברכת הקדוש-ברוך-הוא את חודש תשרי, וגם זה נרמז בנגלה שבתורה: נאמר בפסיקתא²¹: "עד שלא יצאו ישראל ממצרים, היה הקדוש-ברוך-הוא יושב ומחשב חשבונות... ומחדש את החדשים, כיון שיצאו ישראל ממצרים מסרן להם... מכאן ואילך הרי הם מסורין לכם".

מהמלים "מסרן" ו"מסורין" מובן, שהציווי של הקב"ה לישראל, בצאתם ממצרים, שהם יחדשו ויקדשו את החדשים, אינו ענין חדש, אלא הוא מסר להם את אשר "היה הקב"ה מחדש את החדשים". כלומר, כוחם של ישראל לקדש את החדשים נובע מכך שהקב"ה קידשם לפני כן.

מכך מובן, שכך הוא גם לגבי ברכת החודש בשבת שלפניו, שכוחם של ישראל לברך את החדשים נובע מכך שבתחילה, בחודש הראשון של כל שנה, מברך הקב"ה את החודש.

2. ברכת החודש קשורה לקידוש החודש

לכאורה, יש לשאול על כך: נאמר על ברכת החודש, ש"אין זה קידוש בית דין, אלא שמודיעים להעולם מתי ראש חודש"¹⁹. יותר מכך נאמר²², שברכת החודש אינה אפילו זכר לקידוש החודש. ואם כך, כיצד אפשר להוכיח מן הנאמר בפסיקתא על קידוש החודש (שכוחם של ישראל לקדש חדשים נובע מכך שהקב"ה קידשם לפני כן), שכך הוא גם לגבי ברכת החודש?

אך מכך שתקנו את ברכת החודש לאחר²³

(21) פ"ה (פרשת החודש).

(22) שבלי הלקט סק"ע.

(23) דאף שאי אפשר לענין זה (ברכת החודש בשבת ושבועות) בזמן שב"ד מקדשין את החודש – שהרי אז אין ידוע מתי יהי ר"ח עד שמקדשין אותו, הרי עניני תומצ

שהתבטל קידוש החודש ובקשר לכך, מובן, שברכת החודש אכן קשורה לקידוש החודש.

כלומר, בזמן שהיו בית דין מקדשים את החודש, הרי בכך שבית דין אמרו²⁴ "מקודש", והעם השיב "מקודש מקודש"²⁵, נכללה גם הברכה²⁶, ולאחר שבטל קידוש החודש, תקנו לקיים לפחות את ברכת החודש.

גם הקשר של ברכת החודש לקידוש החודש ישנו בתורת הנגלה: (א) לפי מספר מנהגים "מבקשין רחמים על החכמים בהכרות ראש חודש... מפני שהן היו מקדשין החודש"²⁷. (ב) "נהגו לעמוד בשעת אמירת ראש חודש ביום פלוני, דוגמת קידוש החודש שהיה מעומד"¹⁹.

ח. היום הראשון של ראש השנה מקודש מלמעלה

לפי האמור לעיל, שברכת החודש קשורה לקידוש החודש, יש רמז נוסף בנגלה לכך שאת חודש תשרי "הקב"ה בעצמו מברכו":

לגבי כל שאר ראשי החדשים, חוץ מר"ה, יש דעות הסוברות²⁸, שאף כאשר החודש הקודם היה מלא, חגגו ראש חודש יום אחד בלבד, יום השלשים ואחד, בזמן שהיו מקדשים את החודש על פי הראיה. אף לפי הדעות, שבמקרה כזה היו שני ימי ראש חודש²⁹, הרי, לפי מספר

וכ' – כל פרטיהם מדויקים וכל הבא בשייכות זל"ז ה"ז הוכחה שתוכנם שייך זל"ז וכו'. וק"ל.

(24) וצ"ע איך הוא כחדש שלא נראה בזמנו שאז אין ב"ד מקדשין (ר"ה כד, א).

(25) משנה ר"ה כה, ב. רמב"ם הל' קדוה"ח פ"ב ה"ח.

(26) נוסף על הברכה שנמשכת בהקרבת הקרבן מוסף ושבטפלת מוסף דר"ח (דאין סברא לומר שבזמן שמקדשין ב"ד – יוגרע בברכות החודש). וע"פ המבואר בפנים י"ל שגם בזמן שמקדשין ע"פ הראי' – יש חילוק בין ר"ח תשרי לשאר ר"ח (נוסף להמבואר לקמן ס"ח). שבר"ח תשרי אמירת "מקודש" אינו כולל ברכת החודש (ככלל ר"ח) כי הקב"ה בעצמו מברכו (לאחר שהוקבע יום החדש ע"י הב"ד, שאמרו "מקודש"). ועצ"ע.

(27) אבודרהם ב"סדר ראש חודש" בתחלתו.

(28) ראה רש"י במ"ג נט, ב (ד"ה בין מלא) ובחדא"ג מהרש"א שם.

(29) תשב"ץ ח"א סקנ"ג ד"ה והשבועי. שבלי הלקט סקס"ח (ושם ועד"ו הוא בתשב"ץ שם), ש"כן היו עושין מימות הנביאים כדכתיב ברוך (ש"א כ, לד) ביום החדש השני. אבל ראה צפע"צ – על הרמב"ם – הל' קדוה"ח פ"ג ה"ז, שיש לומר ד"קאי אסעודת עיבור החדש והשני היתה סעודת רא"ו".

ג.

ויה"ר והוא העיקר – אז יעדערער פון אונז זאל ווערן א "שליח" אויף אַנזאָגן זיך, זיינע בני בית און אלע אידן אַרום אים, אז "הנה זה בא"¹, "הנה אלקינו זה גו' זה ה' קוינו לו"² (ב"פ זה³), והנה דוד מלכא משיחא, און אז אליהו הנביא איז שוין מיט אַ טאָג פריער געווען אין טבריא⁴ און האָט אָנגעזאָגט וועגן ביאת משיח צדקנו.

ויש לומר, אז וויבאלד משיח קען קומען יעדער טאָג, "אחכה לו בכל יום שיבוא"⁵, און אליהו הנביא דאַרף אָנזאָגן אַ טאָג פריער אויף ביאת המשיח – קומט אליהו הנביא אין טבריא בפועל ממש יעדער טאָג און זאָגט אָן אויף ביאת המשיח (במיוחד) צו די וואָס שטייען אין אַ מעמד ומצב פון "אחכה לו בכל יום שיבוא" – אויך די וואָס זאָגן דאָס ניט בדיבור (כמנהג חב"ד)⁶, נאָר מ'טראַכט וועגן דעם, ובפרט ווען מ'זאָגט אין דעם באַוואוסטן קאַפיטל תהלים⁷, "מצאתי דוד עבדי בשמן קדשי משחתי".

... און אין דערויף קומט צו אַ ספּעציעלע הדגשה היינטיקן יאָר – סיי מצד דעם קאַפיטל תהלים אין וועלכן מ'זאָגט "מצאתי דוד עבדי בשמן קדשי משחתי", און סיי מצד די שלימות פון ארבעים שנה וואָס דעמולט איז שוין "נתן ה' לכם לב לדעת ועינים לראות ואזנים לשמוע"⁸, ובפרט נאָך דעם וואָס מ'איז שוין אַריין (ושבעה ימים) אין שנת הנ"א (ה'תנש"א), וואָס אידן האָבן איר אָנגערופן (און מפיץ געווען) מיטן ר"ת "אראנו נפלאות". (משיחת יום ד' פ' ברכה, ז' תשרי תנש"א)

(1) ל' הכתוב – שה"ש ב, ח.

(2) ישע"י כה, ט. וראה תענית בסופה.

(3) שמו"ר ספכ"ג.

(4) ראה עירובין מג, ב: "אתא אליהו מאתמול... לבית דין הגדול", וב"ד הגדול, בטבריא עתידין לחזור תחילה" (רמב"ם הל' סנהדרין ספ"ד).

(5) עיקר הי"ב מ"ג עיקרים.

(6) ראה לקו"ש ח"ט ע' 282 ואילך.

(7) פט, כא.

(8) תבוא כט, ג.

הוספה בשורת הגאולה

ב.

מ'זעט (בשנת נסים) ווי עס ווערן מקויים די סימנים אויף דעם אין חז"ל, כולל – דעם סימן וואָס שטייט אין ילקוט שמעוני¹ (וועלכע מ'האָט דערמאָנט לאַחרונה כמה פעמים): „שנה שמלך המשיח נגלה בו כל מלכי האומות מתגרין זה בזה כו', מלך פרס מתגרה במלך ערבי והולך מלך ערבי לארם² ליטול עצה מהם כו', וכל האומות מתרעשים ומתבהלים כו', ואומר להם (הקב"ה לישראל) בני אל תתיראו כל מה שעשיתי לא עשיתי אלא בשבילכם כו', אל תיראו הגיע זמן גאולתכם כו', [און דערנאָך איז ער ממשיך אין ילקוט]: בשעה שמלך המשיח בא עומד על גג בית המקדש והוא משמיע להם לישראל ואומר ענוים הגיע זמן גאולתכם.”

(משיחת יום ד' פ' נצביס־וילך, כ"ב אלול תש"נ)

- 1) ישע'י רמז תצט. וכ"ה בפסיקתא רבתי פל"ז (פיסקא קומי אורי).
- 2) ובפסיקתא שם: לאדום.

רואים (בשנת נסים) איך שמתקיימים הסימנים על זה בחז"ל, כולל – הסימן שמובא בילקוט שמעוני¹ (שהוזכר לאַחרונה כמה פעמים): „שנה שמלך המשיח נגלה בו כל מלכי האומות מתגרין זה בזה כו', מלך פרס מתגרה במלך ערבי והולך מלך ערבי לארם² ליטול עצה מהם כו', וכל האומות מתרעשים ומתבהלים כו', ואומר להם (הקב"ה לישראל) בני אל תתיראו כל מה שעשיתי לא עשיתי אלא בשבילכם כו', אל תיראו הגיע זמן גאולתכם כו' [ואח"כ ממשיך בילקוט]: בשעה שמלך המשיח בא עומד על גג בית המקדש והוא משמיע להם לישראל ואומר ענוים הגיע זמן גאולתכם.”

לקוטי

נצבים

שיחות

אלול³⁵ (למרות ש"היו גומרים אותו באיסורו בקדושת יום טוב"³⁶), וממילא – חלק מהשנה הקודמת.

י. "תמליכוני" – על ידי העם, או בחירה חפשית

ההסבר לכך הוא:

נאמר בגמרא³⁷, שהקדוש־ברוך־הוא אומר לישראל "אמרו לפני בראש השנה... מלכיות כדי שתמליכוני עליכם". בכך יש ניגודים³⁸:

מצד אחד מובן, שכיון שיש לחדש עכשיו את "תמליכוני עליכם", הרי שלפני "תמליכוני" אין הקדוש־ברוך־הוא מלך, כביכול³⁹, ולכאורה, לא ייתכן לומר שישראל יוכלו לגרום על ידי עבודתם לכך שהקדוש־ברוך־הוא יהיה "מלך". כי העבודה של ה"עם" יכולה להגיע רק עד לדרגה של "מלך", אך אין ה"עם" יכול להגיע לדרגת עצמותו ית', הנעלית מהמלכות, אשר משם יש ליצור עתה את הרצון למלוך.

ט. תחילת השנה תלויה בני"ד

אמנם, קדושת ראש השנה אינה תלויה כל כך בבית דין, כאמור לעיל, שגם כאשר בית דין לא קידשו את יום השלושים, "נוהגין אותו היום קודש", לפחות מדרבנן – אך עצם המציאות של ראש השנה, היותו "ראש השנה", תחילת השנה החדשה, תלוי בבית דין. כפי שקובעת ההלכה, שכאשר העדים הגיעו לאתר המנחה, שאז בית הדין לא קבלם, הרי אז היה היום הראשון של ר"ה (חלק³⁴) מחודש

30) תשב"ץ שם. ויל"ע בשיטת ר' ישע'י הראשון (הובא בכרכ"י אור"ח סתכ"ז. וראה גם שה"ל שם).

31) משנה ר"ה ל, ב. וברש"י שם: בר"ה קאי. וראה פנ"י שם דהך מילתא לא שייך אלא בר"ה שהוא יו"ט כו'. וכן משמע קצת מ"ש אדה"ו (נעתק לקמן בפנים) "כיון שמן הדין ה' הוא ראוי להיות יו"ט כו'".

ברמב"ם הל' קדה"ח פ"ג ה"ה"ז משמע שכ"ה בכל ר"ח (וכמ"ש בצפ"ג על הרמב"ם הל' יו"ט ספ"א). ואולי יש לומר, שהרמב"ם אויל לשיטתו במ"ש שם "ז"א שיקריבו מוסף כו' – וטעם זה שייך בכל ר"ח. משא"כ להטעם שנתקלקלו בשיר. וראה צ"ח לברכות כו, ב.

32) ביצה ה, סע"ב ואלך ובפרש"י שם. אור"ח ס' תר.

33) שו"ע אדה"ו שם. וראה גם ריטב"א לעירובין לט, ב.

34) להעיר מר"ה יט, ב.

35) רש"י ביצה ה, א (ד"ה עד המנחה). שו"ע אדה"ו שם. ולהעיר מרש"י מנחות ק, ב (ד"ה שני ימים). צפ"ג על הרמב"ם הל' יו"ט פ"א הכ"ב. קדה"ח פ"ג ה"ב.

מהדור"ת כח, א. ואכ"מ.

36) לשון אדה"ו בשלחנו שם.

37) ר"ה טז, א. לד, ב.

38) ראה עדי"ז גם לקו"ש [המתורגם] ח"ד ע' 126 ואילך.

39) שענינו – (ומלכותו) ברצון קבלו עליהם, אבל מושל הוא.

40) ד"ה יבחר לנו תש"ג פ"ד.

יא. "תחילת מעשיך" – תלוי בעבודת ישראל

זהו ההסבר לשני הענינים שבראש השנה (שהזכרו לעיל בסעיף ט):

מצד היות ראש השנה "תחילת מעשיך", אשר לא ייתכן שמישהו יעורר את ההמשכה של ראש השנה, שהרי רק עתה נוצרת מציאות של "מעשיך", אלא היא מגיעה מפני היות ה' "חפץ חסד", כפי שהיה בתחילת הבריאה, ואשר לפיכך נקרא ראש השנה "זכרון ליום ראשון"⁴¹, אין המשכת הקדושה של ראש השנה תלויה כל כך בעם ישראל, בבית דין. אך בכל זאת, עצם רצונו של ה' "חפץ חסד", שתהיה "תחילת מעשיך" גובע מעבודתם של ישראל,

[אשר לכן נקבע ראש השנה בא' בתשרי (ולא בכ"ה אלול) – יום ברוא אדם הראשון]⁴², ולפיכך עצם המציאות של ר"ה, שבה נמשכת קדושת ראש השנה, תלויה בישראל, בבית דין.

יב. גם בכ"ה באלול – אתערותא דלתתא

כשם שבראש השנה, "זכרון ליום ראשון", מתחדשת ההמשכה האלקית על ידי עבודתם של ישראל, למרות שהיא מצד "חפץ חסד", כך גם לגבי "יום ראשון" ממש – כ"ה באלול, שלמרות שלא היתה או אפשרות של אתערותא דלתתא – "ואדם אין לעבוד..."⁴³ – בכל זאת, כיון ש"במי נמלך, בנשמותיהם של צדיקים"⁴⁴, יוצא, שגם ההמלכה והרצון

(41) בלקו"ת ר"ה נח, ב: "זכרון בלבד ליום ראשון, כי בריה הראשון ה' כ"ז מצד עצמו כי חפץ חסד הוא, אבל עכשיו באתערותא דלתתא מילתא. אבל מזה שהוא עכ"פ "זכרון ליום ראשון" מובן שגם עכשיו ש"באתערותא דלתתא מילתא" – ענינה של האתערותא הוא שעל ידה נזכר ונתעורר בחי' "חפץ חסד" שה' "ביום ראשון" (ראה בארוכה עט"ר שער ר"ה פ"א).

(42) ד"ה תקעו תרס"א (בתחלתו) ותרצ"א (בסה"מ קונטרסים ח"א) (פ"ג). ובכ"מ. ולהעיר מלקו"ת נצבים מה, ב.

(43) בראשית ב, ה. וראה ב"ר פ"ג, ז. פרש"י בראשית שם.

(44) ראה רות רבה פ"ב, ג.

להמשכה בתחילת הבריאה תלויים בעבודתם של ישראל⁴⁵.

אך ההבדל הוא, שבראש השנה – יום ברוא האדם – קיימת אתערותא דלתתא גם בפועל⁴⁶, ואילו בכ"ה באלול, רק "עלה לפניו יתברך התענוג שיתענג כביכול בעבודת הצדיקים"^{46*}.

יג. חמשה ימים ראשונים – במקביל לתקופה שלפני מ"ת

לפי כל האמור לעיל יובנו דברי הבעש"ט (על חודש תשרי), "שהוא החודש הראשון לחדשי השנה", שזהו הטעם לכך שדוקא את חודש תשרי "הקב"ה בעצמו מברכו" (כדלעיל בסעיף ג):

ההבדל בין חמשת הימים הראשונים של ששת ימי בראשית, כאשר ההמשכה בפועל היתה מצד "חפץ חסד", לבין "יום הששי"⁴⁷, ראש השנה של אותה שנה, כאשר התחדש הענין של אתערותא דלתתא, דומה להבדל שבין כ"ו הדורות שהיו לפני מתן תורה, שהיו ניוונין בחסדו של הקדוש-ברוך-הוא⁴⁸, לבין התקופה שממתן תורה ואילך, כאשר כל ההמשכות מגיעות על ידי עבודה.

מכך מובן, שהזמן שלפני ראש השנה (יום בריאת האדם), אשר בכל שנה ושנה, דומה – לגבי הענינים הקשורים לבריאת העולם מחודש, בשנה החדשה – לזמן שלפני מתן תורה.

(45) ועפ"ז יובן מדו"ל עה"פ ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד: "יהי ערב אלו מעשיהן של רשעים, ויהי בוקר אלו מעשיהן של צדיקים, יום אחד שנתן להם הקב"ה יום אחד ואיזה זה יום הכפורים" (ב"ר פ"ג, ח).

– דלכאורה: א) מה שייך ביום הראשון של הבריאה מעשיהן של רשעים ושל צדיקים? ב) מהו השייכות דיום הראשון של הבריאה ליוהכ"פ? – כי מצד הענין דבמי נמלך כו' שלאחרי זה ברא אלקים את השמים גו', גם ביום הראשון של הבריאה, ישנו כבר הענין דיו"כ (ולהעיר שיו"כ חל באותה הקביעות – יום בשבוע – דכ"ה אלול), תכלית העילוי שבעבודת האדם, תשובה מאהבה שפועלת להפוך זדונות (מעשיהן של רשעים) לזכויות (מעשיהן של צדיקים).

(46) מהשעות אחרי שנברא (סנה' לה, ב).

(46*) ד"ה יו"ט של ר"ה תש"ג פ"ג.

(47) הרומז גם ליום ששי בסיון – מ"ת (רש"י: בראשית א, לא. שבת פח, א. ע"ז ג, א).

(48) פסחים ק"ה, א.

ואפשר לומר, שלכן אומר הבעל-שם-טוב שתשרי הוא ה"חודש הראשון לחדשי השנה", כי בשבת שלפני ראש השנה, הדומה לתקופה שלפני מתן תורה⁴⁹, לפני ציווי הקדוש-ברוך-הוא "החודש הזה לכם", היה תשרי "ירחא קדמאה". בכך נרמזו מדוע את ר"ה תשרי, ראש השנה, "הקב"ה בעצמו מברכו" – כי בתקופה שלפני ר"ה, המקבילה לתקופה שלפני "החודש הזה לכם", ההמשכה היא מצד "חפץ חסד", כדלעיל.

יד. בכל זאת "חודש השביעי"

בכל זאת מציין כאן הבעל-שם-טוב (פעמיים) גם את הביטוי "חודש השביעי", דבר שהתחדש רק לאחר שציוה הקב"ה "החודש הזה לכם".

בכך נרמזו, שגם לזמן שלפני ראש השנה, כאשר ההמשכה היא מצד "חפץ חסד", יש

(49) ואף שסוף סוף ה"ה לאחרי ר"ה של שנה העברה – הרי המדובר כאן הוא בנוגע לברכת ר"ה תשרי של שנה הבאה, ומכיון שבכל ר"ה נמשך אור חדש שלא ה' מעולם (אגה"ק סי"ד) – הרי בנוגע לאור זה, השבת שלפני ר"ה הוא דוגמת קודם מ"ת.

צורך בעבודת האדם (כדלעיל בסעיף י"ב). ועל ידי כך מובן מדוע "ברכתו של הקדוש-ברוך-הוא" מגיעה על-ידי כך שישראל קוראים בתורה את פרשת אתם נצבים⁵⁰.

וכיון שההמשכה שמלמעלה קשורה לעבודתם של ישראל, יש תוספת בברכתו של הקב"ה⁵¹,

וכל זאת מתבטא בכתיבה וחתימה טובה, לשנה טובה ומתוקה, שהחודש הוא, כלשון הבעל-שם-טוב, "מושבע ומשביע ברוב טוב לכל ישראל על כל השנה".

(משיחת ש"פ נצ"ו תשכ"ט ותש"ל)

(50) ראה עדי"ו לקו"ש ח"ד (ס"ע 1353 ואילך), דוה שנהגו בכמה מקומות "להשכים באשמורת הבוקר בכ"ה באלול" (ר"ן לר"ה טז, א), הוא, לפי שאחרי בריאת האדם הוקבע, שכל הענינים – גם אותם הבאים בדרך אתעדל"ע – נמשכים ע"י העבודה.

אלא שבנדו"ד חידוש גדול יותר. שאפילו ברכת ר"ה תשרי – שבנוגע לענין זה הוא דוגמת קודם בריאת האדם (ראה הערה הקודמת) – באה ע"י עבודה, לפי שמצד הענין דבמי נמלך כו' ישנו (בהעלם ובכוונה) בכ"ה באלול ענין העבודה דר"ה שלאח"ז.

(51) ראה עט"ר שם, שישנן ב' מעלות ב"זכרון ליום ראשון" על "יום ראשון" עצמו – העילוי בראש השנה הבא עליו ועל כל ישראל לטובה ולברכה.

לזכות

כ"ק אדוננו מורנו זרבינו

מלך המשיח

ויהי"ר שע"י קיום הוראת

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח (בשיחת ב' ניסן ה'תשמ"ח)

להכריז יחי, יקויים הבטחתו הק',

שההכרזה תפעל 'ביאת דוד מלכא משיחא'

יחי אדוננו מורנו זרבינו מלך המשיח לעולם ועד